

**នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា**

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 29-Mar-2013, 10:51
CMS/CFO: Ly Bunloug

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ

ភាគីដាក់ឯកសារ: លោក **ខៀវ សំផន**

ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ភាសាដើម: **បារាំង**

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: **សម្ងាត់**

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង: **សាធារណៈ/Public**

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់:

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់ណោះអាសន្ន:

ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:

ហត្ថលេខា:

**ចម្លើយតបទៅនឹងសវនាការរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទងនឹងតម្លៃជំនួយស្រុកនៃសក្ខីកម្មរបស់
លោកខៀវ សំផន**

ដាក់ដោយ:

មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន

មេធាវី គង់ សំអុន

មេធាវី Anta GUISSÉ

មេធាវី Arthur VERCKEN

មេធាវី Jacques VERGÈS

ដាក់ជូន:

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ចៅក្រម និល ណុន

ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT

ចៅក្រម យូរ ឧត្តរា

ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE

ចៅក្រម យ៉ា សុខន

ជំនួយការ៖

លោកស្រី សេង សុជាតា

កញ្ញា Marie CAPOTORTO

កញ្ញា Shéhérazade BOUARFA

កញ្ញា Mathilde CHIFFERT

កញ្ញា អ៊ូច ស្រីផាត់

លោក Pierre TOUCHE

កញ្ញា Blandine ZELLER

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖

លោកស្រី ជា លាង

លោក Andrew CAYLEY

មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់

ក្រុមមេធាវីការពារក្តីទាំងអស់

គោរពជូនអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

I- សេចក្តីផ្តើម

- ១. កាលពីថ្ងៃទី ២១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់សំណើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (“អង្គជំនុំជម្រះ”) ផ្តល់ទម្ងន់ដល់ចម្លើយរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ស្តីនឹងចម្លើយរបស់សាក្សី នៅក្នុងក្របខណ្ឌសំណុំរឿង ០០២^១។
- ២. លក្ខណៈពិសេសនៃនីតិវិធីចំពោះមុខ អវតក និងលក្ខណៈប្លែកខុសគេមិនធ្លាប់មានពីមុននៃការជំនុំជម្រះក្តីដែលកំពុងតែប្រព្រឹត្តទៅ នាំឱ្យសហព្រះរាជអាជ្ញាអះអាងខុសថា ពុំមានភាពខុសគ្នាពិតប្រាកដ រវាងសក្ខីកម្មរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងសក្ខីកម្មរបស់សាក្សី។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអះអាងថាសក្ខីកម្មទាំងពីរប្រភេទនេះអាចប្រើប្រាស់បាន ក្នុងលក្ខណៈដូចគ្នា ដើម្បីបង្ហាញភស្តុតាងអំពីអង្គហេតុដែលខ្លួនចោទប្រកាន់^២។
- ៣. មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន សូមជំទាស់នឹងសំណើនេះ ពីព្រោះថាសំណើនេះមានគោលដៅធ្វើឱ្យមានភាពច្របូកច្របល់ ទាក់ទងនឹងតួនាទីរបស់អ្នកមកផ្តល់សក្ខីកម្មទាំងឡាយក្នុងសវនាការដោយច្របល់តួនាទីសាក្សី ជាមួយនឹងតួនាទីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

II- ថ្នាក់ដឹកនាំរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅក្នុងរឿងក្តី

- ៤. ការសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ធ្វើឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យសុំក្លាយជាភាគីនៃរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌដោយទទួលបាននូវសិទ្ធិផ្សេងៗ។ សិទ្ធិទាំងនេះឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីតួនាទីពិសេស ដែលជាតួនាទីរបស់ភាគីជាបុគ្គល ស្របតាមបណ្តឹងអាជ្ញា។ សិទ្ធិជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់

¹ សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្របតាមវិធាន ៩២ ពាក់ព័ន្ធនឹងសក្ខីកម្មរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ E267។

² ដូចយោងខាងលើ កថាខណ្ឌ ២១ និង ២២។

ត្រូវបានផ្តល់ជូនគាត់ ចាប់ពីពេលដែលគាត់ទទួលបានឋានៈជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ហើយសិទ្ធិនេះធានាដល់សិទ្ធិទទួលបានចៅក្រម សិទ្ធិទទួលបានមេធាវី និងសិទ្ធិចូលរួមក្នុងដំណើរការនីតិវិធី។

៥. ច្បាប់បារាំង ក៏ដូចជាច្បាប់កម្ពុជា និងច្បាប់ជាធរមានចំពោះមុខ អវតក សុទ្ធតែទទួលស្គាល់សិទ្ធិទាំងនេះ។ ក្នុងឋានៈជាភាគីពេញសិទ្ធិ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចូលរួមក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ តាមរបៀបនេះ តាំងពីដើមដល់ចប់។ ពួកគាត់អាចស្នើសុំឱ្យកោះហៅសាក្សី អ្នកជំនាញ និងនិយាយរៀបរាប់អំពីអង្គហេតុទាំងអស់ដែលទាក់ទងនឹងរូបខ្លួន។

៦. អាស្រ័យហេតុដូចនេះបានជា វិធាន ២៣-១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់ អវតក កំណត់ឋានៈដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងចែងថា “គោលបំណងនៃបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំពោះមុខ អវតក គឺដើម្បីចូលរួមក្នុងដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដោយគាំទ្រដល់ការចោទប្រកាន់³ ប្រឆាំងនឹងអ្នកទទួលខុសត្រូវចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មនៅក្នុងយុត្តាធិការ⁴ របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ” ។

៧. វិធានផ្ទៃក្នុងរបស់ អវតក ផ្តល់ឋានៈឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងកិច្ចពិភាក្សាដេញដោល ស្មើនឹងឋានៈដែលផ្តល់ឱ្យមេធាវីការពារក្តី និងសហព្រះរាជអាជ្ញា។ អាស្រ័យហេតុដូច្នេះហើយបានជា វិធាន ៩១ ចែងថា “ ចៅក្រមមានសិទ្ធិចោទសំណួរ សហព្រះរាជអាជ្ញា ភាគីទាំងអស់ និង មេធាវីអាចជំទាស់ទៅនឹងការស្តាប់ចម្លើយសាក្សី ដែលកំពុងដំណើរការ ប្រសិនបើខ្លួនយល់ថា ចម្លើយរបស់សាក្សីនោះមិនសម្តែងឱ្យឃើញការពិត ។ ”

៨. បទបញ្ញត្តិទាំងនេះអនុលោមតាមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌជាធរមានក្នុងប្រទេសប្រើប្រព័ន្ធច្បាប់ civil law ដែលចែងអំពីការសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីរបស់ជនរងគ្រោះ និងការចូលរួមក្នុងដំណើរការនីតិវិធីរបស់ពួកគេ ក្នុងឋានៈជាភាគី។ ដោយសារតែពួកគាត់ជាភាគីនៃរឿងក្តី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី មិនចាំបាច់ធ្វើសម្បថ មុននឹងផ្តល់សក្ខីកម្មទេ។

³ គួសបន្ទាត់ពីក្រោមដោយអ្នកតាក់តែង។

⁴ វិធានផ្ទៃក្នុងនៃ អ.វ.ត.ក ធ្វើវិសោធនកម្មថ្ងៃទី ១២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១១។

⁵ វិធានផ្ទៃក្នុងនៃ អ.វ.ត.ក ធ្វើវិសោធនកម្មថ្ងៃទី ១២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១១។

៩. អាស្រ័យហេតុនេះ ច្បាប់បារាំងទទួលស្គាល់ថា ដោយហេតុថាខ្លួនមិនអាចជាភាគីនៃរឿងក្តីផង និង ជាសាក្សីផង ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមិនអាចត្រូវបានស្តាប់ចម្លើយ ក្នុងឋានៈជាសាក្សីទេ ចាប់ពី ពេលដែលខ្លួនត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីហើយនោះ។ ដូច្នោះ ដោយយោងលើ មាត្រា ១៥២ មាត្រា ៣៣៥ និងមាត្រា ៤៤២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបារាំង ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្ប វេណី មិនចាំបាច់ធ្វើសម្បថ មុននឹងផ្តល់សក្ខីកម្មទេ។

១០. ដូចគ្នាដែរ មាត្រា ៣១២ នៃសេចក្តីព្រាងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ចែងថា ៖ “ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមិនអាចត្រូវបានស្តាប់ចម្លើយ ក្នុងឋានៈជាសាក្សីបានទេ។ ”

១១. នៅទីបញ្ចប់ វិធាន ២៣ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់ អវតក បញ្ជាក់ផងដែរថា ៖ “ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី មិនត្រូវបានគេសាកសួរដូចជាសាក្សីធម្មតាក្នុងរឿងក្តីតែមួយបានទេ ហើយស្របតាមវិធាន៦២ ដែលទាក់ទងនឹងដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួស អាចត្រូវបានគេស្តាប់ចម្លើយតែក្នុងករណីដែលស្ថិត ក្រោមលក្ខខណ្ឌដូចគ្នាទៅនឹងជនត្រូវចោទ ឬ ជនជាប់ចោទដែរ។”

១២. ផ្ទុយពីអ្វីដែលព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាង ការរួចផុតពីការធ្វើសម្បថនេះ មិនមែនដោយសារគ្រាន់តែ ច្បាប់ជាតិចែងថា ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចទទួលបានការប៉ះប៉ូវផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ចំពោះព្យួរសកម្ម ដែលខ្លួនបានទទួលរងនោះទេ^៦។ ប៉ុន្តែ ពួកគាត់រួចផុតពីការធ្វើសម្បថនេះ ដោយសារពួកគាត់មាន ឋានៈជាភាគីនៃរឿងក្តី ហើយឋានៈជាភាគីនេះផ្តល់ជូនពួកគាត់នូវសិទ្ធិ និងតួនាទី ក្នុងដំណាក់កាល ជំនុំជម្រះសេចក្តី។ ម៉្យាងទៀត ក្រុមមេធាវីការពារក្តីរបស់ លោក ខៀវ សំផន សូមរំលឹកថា ដូច ជនជាប់ចោទទាំងអស់ដែរ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធ ជាមួយមេធាវីរបស់ខ្លួន ។ ដូច្នោះ ការមិនផ្តល់ឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំពោះមុខ អវតក នូវលទ្ធភាពទទួលបានការប៉ះប៉ូវ ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុណាមួយ គឺការព្រងើយកន្តើយពេញទំហឹងតែម្តង។

១៣. តាមការពិត ជាធម្មតា ភាគីនៃរឿងក្តីតែងតែមានលក្ខណៈលំអៀង ដែលទាក់ទងដោយផ្ទាល់ទៅនឹង ការស្វែងរកផលប្រយោជន៍រឿងខ្លួន ក្នុងអំឡុងពេលកាត់សេចក្តី។ ជាក់ស្តែង ដូចដែលសហមេ ធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី បានអះអាងក្នុងសវនាការនៃសំណុំរឿង០០២ ដោយបាន

^៦ ដូចយោងខាងលើ កថាខណ្ឌ ១២។

ទាញផលវិបាកពីវិធាន ២៣-១ យ៉ាងសមហេតុផល ថា៖ “ការរួចផុតពីការធ្វើសម្បទាបស់ពួកគាត់ពិតជាត្រឹមត្រូវ ដោយសារតែពួកគាត់មានឋានៈជាភាគីនៃរឿងក្តី ដែលទទួលបានផលប្រយោជន៍នៅពេលមានប្រកាសពិរុទ្ធភាពជនជាប់ចោទ ហើយការប្រកាសពិរុទ្ធភាពនេះជាមូលដ្ឋានចាំបាច់នៃការសុំសំណង។ ដូចភាគីការពារក្តីដែរ ផលប្រយោជន៍ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទទួលបាននៅចុងបញ្ចប់នៃរឿងក្តី ហើយវាបែងចែកខុសគ្នាស្របលះ រវាងស្ថានភាពសាក្សី និងស្ថានភាពដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ”

១៤. ដូច្នោះ គោលជំហររបស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ស្របគ្នានឹងគោលជំហរសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលថាលក្ខណៈលំអៀងដោយហេតុថាខ្លួនមានឋានៈជាភាគីនៃរឿងក្តី “មិនប្រាកដថាជាសទិសន័យ ឬផលវិបាកផ្ទាល់នៃឥរិយាបថមិនស្មោះត្រង់ ភូតកុហក ឬអសុទ្ធចិត្ត^៧ ដែលអាចប៉ះពាល់ពិភាក្សាដេញដោលតាមផ្លូវតុលាការនោះទេ។” ពោលគឺថាទោះបីជាព្រះរាជអាជ្ញាក៏ដោយ មេធាវីការពារក្តី ឬមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក៏ដោយ ឱ្យតែខ្លួនមានឋានៈជាភាគី គឺខ្លួនប្រាកដជាមានលក្ខណៈលំអៀង។ ក៏ប៉ុន្តែភាពលំអៀងនេះ មិនដល់ថ្នាក់ធ្វើឱ្យបាត់ជាស្វ័យប្រវត្តិ នូវភាពអាចជឿជាក់បាន និងភាពពិតនៃពាក្យសម្តី និងគោលជំហរ ផ្សេងៗដែលភាគីនីមួយៗប្រកាន់យកនោះទេ។

១៥. ផ្អែកលើហេតុផលនេះ មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន មិនជំទាស់នឹងសំណើរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ដែលស្នើសុំថា ការវាយតម្លៃទម្ងន់ដែលត្រូវផ្តល់ឱ្យទៅសក្ខីកម្មរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និង ជនជាប់ចោទ ត្រូវតែធ្វើឡើងតាមករណីនីមួយៗ ដោយគិតអំពីភាពអាចជឿជាក់បាននៃរាល់ភាគីដែលមកផ្តល់សក្ខីកម្មនៅក្នុងបន្ទប់ជំនុំជម្រះ។

១៦. ផ្ទុយទៅវិញ មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន សូមជំទាស់មិនឱ្យលុបបំបាត់ភាពខុសគ្នារវាងភាគីនៃរឿងក្តី និងសាក្សី និងសូមកុំឱ្យអនុវត្តបទដ្ឋានដូចគ្នា តាមរបៀបដូចគ្នា ចំពោះសក្ខីកម្មរបស់សាក្សី និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

⁷ សេចក្តីសង្កេតរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីលើញត្តិរបស់លោក អៀង សារី សុំឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីធ្វើសម្បទា មុនពេលធ្វើសក្ខីកម្ម ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១០ ឯកសារ E57/1 កថាខណ្ឌ ២៤។

⁸ ដូចយោងខាងលើ កថាខណ្ឌ ២៧។

១៧. **អាជ្ញាធរហេតុនេះ** មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមេត្តា៖
- **បដិសេធ** សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាដែលសុំឱ្យតម្លៃជាភស្តុតាងនៃសក្ខីកម្មរបស់សាក្សី និង របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវវាយតម្លៃ តាមបទដ្ឋានដូចគ្នា។
 - **វាយតម្លៃ** លើតម្លៃជាភស្តុតាងនៃសក្ខីកម្មរបស់ជនជាប់ចោទ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមករណីនីមួយៗ និងដោយពិចារណាអំពីឋានៈជាភាគីនៃរឿងក្តីរបស់ពួកគាត់។

	មេធាវី គង់ សំអុន	ទីក្រុងភ្នំពេញ	ហត្ថលេខា
	មេធាវី Anta GUISSÉ	ទីក្រុងភ្នំពេញ	ហត្ថលេខា
	មេធាវី Arthur VERCKEN	ទីក្រុងប៉ារីស	ហត្ថលេខា
	មេធាវី Jacques VERGÈS	ទីក្រុងប៉ារីស	ហត្ថលេខា